

Protokoll 5/2025

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 24 mars 2025 kl. 13:30-16:30,
Kansli lokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter
Katarina Borg Vice ordförande
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Helena Nilsson Lannegren
Laila Reppen
Knut Weibull
Monica Hector Protokollförare
Fredrik Jöngren Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Joel Berring Föredragande §§5-6
Golnaz Mirheidari Föredragande §7
Adam Hörnedal Föredragande §8

Justerare

Desirée Johansson

Datum för justering**Paragraf**

§§1-11

Protokollförare

Monica Hector

§ 1**Val av justerare samt dagordning****Beslut**

Valdes ledamot Desirée Johansson att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden enligt föredragningslistans ordning.

§ 2**Nästa sammanträdesdag****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 7 april 2025, kl. 13.30.

§ 3**Protokoll från sammanträde 2025-03-03****Beslut**

Anmäldes att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2025-03-03 justerats i vederbörlig ordning.

§ 4**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Remiss 2025-02231, Tranbodarne 11, Skyltar/ljusanordningarKatarinahissen (3/8)
- Strandärten 22, underrättelse om antagande, 2022-04072
- Silverskopan 3 m.fl., meddelande om antagande, 2021-14454
- Nedskräpning av avfallssäckar på Rålambshovsleden. Svar med e-post
- (Signerad) Sparbössan 1, fasadbelysning, 2024-10603
- (Signerad) Grimsta 1:2, Vällingbyplan, uppsättning av vepa "digital reklamvitrin", 2024-13598
- (Signerad) Konserthuset 2, ljusanordning, ny- och ändrad fasadbelysning, 2025-02899
- Nya opassande ljuskällor i Gamla stans gatubelysning
- Förtätning i Bagarmossen, ang 2023-02691. Svar med e-post

§ 5**Södertäljevägen, Liljeholmen 1:1 m.fl., inbjudan till programsamråd, 2018-13562**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Södertäljevägen, Liljeholmen 1:1 m.fl., inbjudan till programsamråd, 2018-13562. Joel Berring, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2025/44

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet ställa sig positivt till programsamrådets förslag.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande ärende innebär en omvandling av Södertäljevägens stora trafikrum till en stadsstruktur som ska koppla ihop Liljeholmen med Årstadal och Södermalm med Hägersten. Med utgångspunkt i det tidigare program som togs fram år 2000 ska Södertäljevägen byggas om med god plats för gång-, cykel- och kollektivtrafik samt aktiva bottenvåningar. Förslaget innebär också ett tillskott av ungefär 1 750 nya bostäder och lika stora ytor för arbetsplatser. Stor hänsyn tas till skyfall och spridningskorridorer för framförallt lövskogslevande arter. I rådande konjunkturläge kan förslagen inte finansieras, men förhoppningsvis kan de utgöra en del av planreserven inför en kommande konjunkturuppgång.

Skönhetsrådet ställde sig mycket positivt till att trafikrummet omvandlas till en stadsmiljö och att tullsnittet flyttas söderut. Utgångspunkten i att finna ett gatumått som kan understödja stadslivet och tåla omdisponering över tid var, enligt rådet, riktig. Detsamma gäller den föreslagna jämna takfotshöjden på maximalt åtta våningar. Detta skapar ett välproportionerat gaturum med möjlighet till sol och stadsmässiga vistelsevärden. Den angränsande bebyggelsen i Marievik med sin anhopning av tillsynes slumpmässig höghusbebyggelse får inte utgöra utgångspunkt för Södertäljevägens kommande planering. Liljeholmens godsstation behöver av kulturmiljöskäl ett tydligare respektavstånd än det föreslagna.

Ett genomförande av programmets intentioner kräver en stor samsyn i trafikfrågor mellan berörda intressenter. Rådet ville understryka att staden bör ansöka hos regeringen om att flytta trängselskattesnittet söderut så att den nya stenstadsmiljön runt Södertäljevägen hamnar innanför gränsen. Den föreslagna lösningen för angöring kan bli förebildlig för kommande urbana

stråk. Rådet fann vidare att tvärbanans överdäckning är en god kompromiss mellan banans framkomlighet och stadsmiljöns krav på barriärfrihet och gånghastighet som utgångspunkt.

I den vidare processen ansåg rådet att den omvandlade Södertäljevägens båda sidor behöver knytas ihop tydligare för en kontinuerlig rumslighet, i förslaget är den norra sidan av gatan inte helt övertygande i sin utformning. Rådet ansåg även att Hägerstenvägens föreslagna bebyggelse bör studeras grundligt så att den inte gör onödiga intrång i värdefull naturmark samtidigt som bostäderna hamnar mycket nära Essingeleden.

Avslutningsvis ville rådet inskräpa vikten av att projektet håller fast vid sin helhetsbild. Även om delarna behöver genomföras etappvis kommer Södertäljevägen utgöras av en helhetsupplevelse som kräver ett tydligt gestaltungsprogram för att koppla samman helhet och detaljer.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/44-9 Samrådsbrev Program
- SR 2025/44-2 Programhandling uppslagsvisning
- SR 2025/44-18 Inventering kulturmiljö
- SR 2025/44-15 Kulturmiljö konsekvensbedömning
- SR 2025/44-19 Ekologiska spridningssamband
- SR 2025/44-20 Allmän friyta utredning
- SR 2025/44-22 Naturvärdesinventering
- SR 2025/44-24 Förskoledialog
- SR 2025/44-25 Naturvärdesinventering vatten
- SR 2025/44-3 PM trafik
- SR 2025/44-4 Åtgärdsvalsstudie Liljeholmsbanan
- SR 2025/44-5 Dagvattenutredning
- SR 2025/44-6 Skyfallanalys Bilaga 1
- SR 2025/44-7 Skyfallsanalys
- SR 2025/44-8 Protokollsutdrag 2024-03-21 § 19
- SR 2025/44-10 Tjänsteutlåtande ställningstagande inför samråd program Södertäljevägen
- SR 2025/44-11 Luftutredning
- SR 2025/44-13 Konsekvens ekologi
- SR 2025/44-16 Dagsljus och skuggpåverkan
- SR 2025/44-17 Trädinventering
- SR 2025/44-21 Digital dialog
- SR 2025/44-12 Bullerutredning
- SR 2025/44-14 Riskbedömning
- SR 2025/44-23 Markmiljöinventering

§ 6**Mälarhöjden 1:1 invid Slättgårdsvägen, förslag till detaljplan för del av, 2022-16179**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Mälarhöjden 1:1 invid Slättgårdsvägen, förslag till detaljplan för del av, 2022-16179. Joel Berring, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2025/62

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att den stora ek som finns i planområdets södra del bör bevaras.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget syftar till att inom två separata planområden möjliggöra totalt fem bostadshus placerade i suterräng längs med Slättgårdsvägen i Mälarhöjden. Byggnaderna ska ha tre hela våningar, en indragen våning och en vindsvåning, inalles fem våningar. Förslaget innehåller cirka 65 bostäder. Parkering förläggs i suterrängplan mellan och under husen. Planförslaget innebär att cirka 10 procent av parken Branterna ersätts av kvartersmark.

Skönhetsrådet ansåg att platsen kan bebyggas om det sker med respekt för den omkringliggande naturmarken, utan allt för stora ingrepp i berg och värdefulla lövträd. Den föreslagna bebyggelsen är, enligt rådets uppfattning, i huvudsak väl inplacerad i terrängen och volymhanteringen mot Slättgårdsvägen och de befintliga byggnaderna på dess motsatta sida är övertygande. De föreslagna byggnadernas gestaltning behöver bearbetas så att de får mer individuella drag och särskild omsorg bör läggas avseende balkongernas material, bärverk och infästningsdetaljer. Alternativ till glas bör studeras. Rådet uppskattade även hur parkeringsfrågan lösts utan att någon större mängd berg behöver sprängas bort.

Skönhetsrådet ansåg att i området i norr, med närhet till tunnelbanan, borde viss bebyggelse kunna accepteras och därmed skulle förhoppningsvis den stora eken i söder behållas.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/62-5 Samrådsbrev
- SR 2025/62-12 Planbeskrivning samråd
- SR 2025/62-2 Plankarta samråd
- SR 2025/62-4 Konsekvensbedömning naturvärden
- SR 2025/62-8 Illustrationsmaterial bebyggelseförslag

- SR 2025/62-13 Barnkonsekvensanalys
- SR 2025/62-14 Miljöinventering
- SR 2025/62-15 Fladdermusinventering
- SR 2025/62-16 Fågelinventering
- SR 2025/62-3 Artskyddsutredning
- SR 2025/62-6 Mobilitetsutredning
- SR 2025/62-7 Skuggstudie
- SR 2025/62-9 Skyfallsutredning
- SR 2025/62-10 Trafikutredning
- SR 2025/62-11 Dagvattenutredning
- SR 2025/62-17 Sulfidutredning
- SR 2025/62-18 Bullerutredning

§ 7

Skarpnäcks Gård 1:1 m.fl. invid Brotorpsskolan, förslag till detaljplan för del av, 2023-02691

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Skarpnäcks Gård 1:1 m.fl. invid Brotorpsskolan, förslag till detaljplan för del av, 2023-02691. Golnaz Mirheidari, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/52

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande utformning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen syftar till att i tre delområden längs med Rusthållarvägen i Bagarmossen uppföra flerbostadshus i form av lameller i fyra våningar med cirka 120 bostäder som upplåts som både bostads- och hyresrätt inklusive ett gruppboende och sex LSS-lägenheter. Dessutom föreslås en breddning av gångbanan längs med Rusthållarvägen.

Bagarmossen planerades i samband med att tunnelbanan byggdes ut till de södra förorterna under 1950-talet och fick, liksom liknande förorter, en struktur med högre flerbostadshus nära t-bana och centrum och med en tydligt nedåtgående skala närmare de yttre delarna av stadsdelen, där radhus- och småhusformen dominerar. Det är i stora delar en välbevarad 50-talsförort med separerad gång- och vägtrafik, där bebyggelsen och vägarna tydligt följer topografin.

Den naturmark som fredats från bebyggelse blev det på grund av dess höga kvalitet, vilket bidrar till områdets attraktivitet. Av den anledningen var Skönhetsrådet tveksamt till om det överhuvudtaget är lämpligt att bygga på de föreslagna platserna.

Rådet avrådde bestämt från någon form av bebyggelse i delområde 3. Den orörda bergknalle som delområdet utgör måste förbli orörd. Det faktum att man gjorde valet att Rusthållarvägen rundar bergknallen vittnar om dess betydelse för områdets karaktär. Och att bygga här kräver sprängningar i berget vilket är ett oåterkalleligt ingrepp.

Även naturen i delområde 1 och 2 har kvalitéer, men Skönhetsrådet ansåg att bebyggelse kan accepteras här. Det som däremot skaver är den föreslagna bebyggelsens skala som inte förhåller sig till småhusområdets byggnadshöjder. Eftersom man på denna plats redan så tydligt gått över till en bebyggelse med mycket lägre skala förstör de föreslagna bostadshusen en genomtänkt idé för stadsdelen. Ska något byggas i dessa två delområden så är radhusformen att föredra. Skönhetsrådet uppskattade de föreslagna gestaltungsidéerna om trappningar i höjddled och sidled som föreslagits. Det är något som man mycket väl kan ta med sig om man omarbetar de byggbara kvarteren till radhusform.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/52-9 Samrådsbrev
- SR 2025/52-12 Planbeskrivning
- SR 2025/52-11 Plankarta samråd
- SR 2025/52-3 Fågelinventering
- SR 2025/52-4 Solstudier
- SR 2025/52-5 Dagvattenutredning
- SR 2025/52-6 Mobilitets-PM
- SR 2025/52-7 Naturvärdesinventering
- SR 2025/52-10 Integrerad barnkonsekvensanalys
- SR 2025/52-2 Trafikbullerutredning
- SR 2025/52-8 Trafikutredning

§ 8**Våldö 6 m.fl., förslag till detaljplan, 2022-05568**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Våldö 6 m.fl., förslag till detaljplan, 2022-05568. Adam Hörnedal, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/53

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan avseende delområde A och C men tillstyrka delområde B.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget, indelat i tre delområden, syftar till att möjliggöra en blandad stadsutveckling med bostäder, centrumändamål samt en ny skolbyggnad. Förslaget omfattar 106 bostäder, avsedda som hyresrätter, varav tolv av dessa utgörs av ett LSS-boende.

I delområde A, som utgörs av en del av fastigheten Munsö 1, föreslås ett nytt lamellhus vid Färnebogatan i huvudsak placerad på naturmark som till största delen utgörs av gårds-/lekyta tillhörande en befintlig förskola. Ytmässigt skulle barnen få en relativt stor gård att leka på även om planförslaget genomförs och bostadshuset byggs men den unika kvaliteten som barnen idag har tillgång till - träd, stubbar, stigar och stenar försvinner och resterande ytor blir skuggade av det nya bostadshuset. Den föreslagna byggnaden förhåller sig varken i höjd- eller gestaltning till de befintliga husen, inte heller genom sin placering. Möjligheten att skapa en 2,5 meter cykelbana längs hela Färnebogatan samt förbättringar även för gående är inte avhängigt planförslaget i sig utan kan åtgärdas ändå. Sammanfattningsvis tar projektet fler kvaliteter än det ger, enligt rådets uppfattning.

Skoltillbyggnaden i område B innebär ett tillägg i en brant slänt mot den befintliga skolan och två större ekar kommer att behöva fällas för att rymma byggnaden. I gengäld rivs två skolpaviljonger, en norr om den befintliga skolbyggnaden och en sydost om densamma. Den nya skolbyggnaden kommer, konstaterade rådet, att skymma och lägga den såväl befintliga skolbyggnaden som den lilla

kilformade yta som blir kvar som skolgård mellan volymerna i princip i ständig skugga. Skönhetsrådet ansåg dock att byggnaden, trots dessa synpunkter, kan accepteras.

Delområde C, som idag är en orörd bergknalle, får i förslaget två insprängda punkthus med entréer mot Vitsandsgatan respektive Färnebogatan och en bostadsgård på kullen mellan husen. Rådet ansåg att förslaget är högst problematiskt – bergsformationen utgör en med avsikt sparad naturmark som tillför gaturummen kvaliteter, typiska för Farsta. De två föreslagna husen innebär att ett högkvalitativt landskap tas i anspråk med irreversibla intrång i berg. De föreslagna bostadshusen har fått en riktning som är svår att förstå i förhållande till områdets befintliga punkthus. Vidare ansåg rådet att valet av material och den närmast schematiska utformningen av tak och fasader sammantaget inte upplevs som ett väl gestaltat tillägg till Farstas bebyggelse.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/53-15 Samrådsbrev
- SR 2025/53-13 Planbeskrivning samråd
- SR 2025/53-14 Plankarta samråd
- SR 2025/53-2 Barnkonsekvensanalys
- SR 2025/53-8 Konsekvensbedömning naturvärden delområde A
- SR 2025/53-9 Kulturmiljöanalys och antikvarisk konsekvensbedömning delområde A och B
- SR 2025/53-16 Socialt värdeskapande analys
- SR 2025/53-17 Sol- och skuggstudier delområde A och B
- SR 2025/53-18 Sol- och skuggstudier delområde C
- SR 2025/53-3 Bullerutredning delområde A och B
- SR 2025/53-4 Bullerutredning delområde C
- SR 2025/53-5 Dagvattenutredning delområde A
- SR 2025/53-6 Dagvattenutredning delområde B
- SR 2025/53-7 Dagvattenutredning delområde C
- SR 2025/53-10 Miljöprovtagning delområde A och B
- SR 2025/53-11 Mobilitets- och parkeringsutredning delområde C
- SR 2025/53-12 Naturvärdesinventering och häckfågelinventering
- SR 2025/53-19 Trafikutredning
- SR 2025/53-20 Trädinventering delområde C
- SR 2025/53-22 Trädinventering, delområde A
- SR 2025/53-23 Trädinventering, delområde B
- SR 2025/53-21 Trädvärdering delområde C

§ 9

Föredrag om urbanitet och stadsmässighet

Återupptogs till behandling ärendet Föredrag om urbanitet och stadsmässighet som behandlades 2025-02-17 §2.

SR 2025/39

Beslut

Uppdrogs åt sekreteraren att inbjuda en extern föreläsare i frågan.

Bordlades ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Efter önskemål från ledamöterna togs föredraget om urbanitet och stadsmässighet som Mikael Askergren höll under delegationssammanträdet måndagen den 17 februari upp för diskussion. Rådet framförde önskemål om att få möjlighet att diskutera frågorna vid ytterligare tillfällen, gärna i samband med ytterligare föredrag.

§ 10

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Sekreteraren informerade om att han i samband med ICOMOS firar 60 år på årsmötet fredag 28 mars kommer att hålla föredrag om Skönhetsrådet.

Informerade sekreteraren om att han inte kommer att delta nästa ordinarie sammanträde 7 april.

§ 11**Övriga frågor****Sammanfattning av ärendet**

Informerade Monica Hector om att ärendehanteringssystemet eDok samt Meetings Plus kommer att uppdateras under kommande helg. Det innebär att det inte kommer att gå att nå vare sig handlingar eller protokoll i Meetings Plus från fredag kl 15.00 till måndag morgon kl 8.00. App i iPad och Iphone kan behöva uppdateras om det inte skett automatiskt. Information/vägledning skickas ut på måndag.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2025-03-26
Maria Elisabet Desirée,Johansson	2025-03-26
Monica Christina,Hector	2025-03-26
Inga Margareta,Varg	2025-03-26